

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Terveyden edistämisen koulutusohjelma

Tea Brusas

VERKOSTOITUMISEN MERKITYS LAPINJÄRVEN KUNTAAN MUUTTA-
NEELLE KUNTALAISELLE

Opinnäytetyö 2014

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Terveysten edistämisen koulutusohjelma

TEA BRUSAS

Verkostoitumisen merkitys Lapinjärven kuntaan muuttaneelle kuntalaiselle

Opinnäytetyö
Työn ohjaaja
Toimeksiantaja

39 sivua
Tuomo Paakkonen
Ystäväympyrä ry, ”Lähellä on tilaa- Hjärterum”- hanke

Maaliskuu 2014
Avainsanat

verkostoituminen, asumisviihtyvyys, juurtuminen, yhteisöllisyys, kolmas sektori

Tämä tutkimus on osa ”Lähellä on tilaa- Hjärterum” hanketta, jonka käynnisti Ystäväympyrä ry vuonna 2012. Hanke pyrki edistämään asukkaiden, yhdistysten ja yritysten yhteistyötä ja verkostoitumista ja saamaan asukkaille tietoa Lapinjärven alueen yhdistysten ja yhteisöjen toiminnasta. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia verkostoitumisen merkitystä Lapinjärven kuntaan muuttaneelle kuntalaiselle. Tavoitteena oli selvittää asumisviihtyvyyteen ja juurtumiseen vaikuttavia tekijöitä verkostoitumisen näkökulmasta.

Tutkimus toteutettiin vuosina 2012–2014 ja aineisto kerättiin kesällä 2013. Tutkimuksen kohderyhmänä oli alle viisi vuotta Lapinjärven kunnassa asuneet kuntalaiset. Tutkimukseen osallistui 8 haastateltavaa. Tutkimuksen laadullisen menetelmän avulla nostettiin esiin tutkimukseen osallistujien ajatuksia, tunteuksia, arvoja sekä kokemuksia. Aineiston analyysi tehtiin laadullisella sisällönanalyysimenetelmällä.

Tutkimustulosten mukaan verkostoituminen on tärkeää asumisviihtyvyyden ja juurtumisen kannalta. Osa vastaajista koki verkostoitumisen tarpeelliseksi työn kautta, toiset sosiaalisen kanssakäymisen tarpeesta. Haastateltavien näkemys verkostoitumisen tärkeydestä vaihtelivat omien intressien ja tarpeiden mukaan. Kaikki haastateltavat korostivat yhteisöllisyyttä.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences
Master Level Programme in Health Promotion

TEA BRUSAS

The Significance of Networking for Newcomers to
Lapinjärvi Municipality

Bachelor's Thesis
Supervisor
Commissioned by

39 pages
Tuomo Paakkonen, Senior Lecturer
Ystäväympyrä ry, "Lähellä on tilaa – Hjärterum"-
project

March 2014
Keywords

networking, quality of living, settling in, sense of
community

This study is part of the "Lähellä on tilaa – Hjärterum" project, initiated by Ystäväympyrä ry, to promote co-operation and networking among residents, organizations, businesses and to provide information about the associations and community activities within the region of Lapinjärvi municipality. The purpose of this study was to investigate the significance of networking for newcomers to Lapinjärvi municipality. The goal was to research the factors affecting the comfort of living and settling in from the networking point of view.

The study was conducted in 2012-2014 and the data was collected in the summer 2013. The target group was residents who have been living less than five years in Lapinjärvi municipality. The study involved eight interviewees. This qualitative method highlighted participants' thoughts, feelings, values, and experiences. The analysis of the data was carried out by qualitative content analysis.

The results show that networking is essential to the quality of living and feeling settled. Some respondents felt that networking was necessary for their work life, and others, for their need for social interaction. The opinion about the importance of networking varied according to the respondent's own interests and needs. All interviewees talked positively about the need for a sense of community.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	VERKOSTOITUMINEN	6
3	MAASEUDULLA ASUMINEN	7
	3.1 Maaseudun merkitys ja asema asumisympäristönä	7
	3.2 Lapinjärvi maaseutumaisena asumisympäristönä	10
4	KOLMAS SEKTORI	14
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	17
	5.1 Opinnäytetyön tavoitteet	17
	5.2 Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä	19
	5.3 Tutkimusaineiston kerääminen	21
	5.4 Aineiston analyysi ja raportointi	22
	5.5 Tutkimuksen eettisyys	24
	5.6 Tutkimuksen luotettavuuden tarkastelu	25
6	TUTKIMUSTULOKSET	26
	6.1 Miten Lapinjärvelle viimeisen viiden vuoden aikana muuttaneiden ihmisten sosiaalinen verkostoituminen on toteutunut?	27
	6.2 Millainen merkitys verkostoitumisella on Lapinjärvelle viimeisen viiden vuoden aikana muuttaneiden asumisviihtyvyydelle ja paikkakuntaan juurtumiselle?	30
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	31
8	POHDINTA	33

1 JOHDANTO

Lapinjärven kunnassa perustettiin vuonna 2010 Ystäväympyrä ry, joka sai alkunsa kunnassa asuvien tarpeesta verkostoitua. Yhdistyksen tarkoituksena on toimia kunnan asukkaiden hyväksi, elinolojen parantamiseksi sekä heidän fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvointinsa kehittämiseksi nimenomaan verkostoitumisen lähtökohdasta. Vuonna 2010 Ystäväympyrä ry:n jäsenet aloittivat ”Lähellä on tilaa- Hjärterum”- hankkeen suunnittelun, esittivät hankesuunnitelman Silmu ry:n hallitukselle, joka hyväksyi sen ja yhteistyö ELY keskuksen kanssa alkoi (Maaseudun kehittämisrahasto). Lapinjärvelle muuttaneet uudet kuntalaiset olivat tuoneet esille kunnan eri elimissä ja mediassa erityisesti verkostojen puutteen. Apua erinäisiin arkipäivän askareista selviytymiseen oli huonosti tiedossa, sillä uusilla kuntalaisilla ei ollut sukulaisia, ystäviä tai tuttuja uudessa asuinkunnassa.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten tärkeä verkostoituminen on Lapinjärven kuntaan muuttaneille kuntalaisille. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää tarpeita verkostoitumiselle sekä verkostoitumisen merkitystä asumisviihtyvyyteen ja juurtumiseen uuteen asuinympäristöön. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa kuntapäätäjille sekä kolmannelle sektorille, jotta he voisivat tulevaisuudessa palvella maallemuuttajia paremmin. Tutkimustuloksia on tarkoitus hyödyntää, jotta Lapinjärven kunta voisi palvella uusia kuntalaisia entistä paremmin.

Opinnäytetyön lähtökohtana (kuntalaisten tarve) on, verkostoitumisen kehittäminen, asumisviihtyvyyden lisääminen sekä mahdollistaa juurtuminen Lapinjärven kunnassa. Maallemuutto on monen ihmisen haave ja tavoite, joka mielletään henkisen hyvinvoinnin ytimeksi. Kuitenkin jokainen maallemuuttaja kokee muuton omalla tavallaan ja arki tulee vastaan omine ongelmineen ja nämä vaikuttavat kokonaisvaltaisesti ihmiseen sekä hänen ympärillään oleviin ihmisiin. (Maallemuutto.info.)

Terveysten edistämisessä keskitytään kokonaisvaltaisesti ihmisen hyvinvointiin. Tässä tutkimuksessa olen perehtynyt ihmisen tarpeeseen sosiaaliseen kanssakäymiseen. Hyvä sosiaalinen tuki vaikuttaa ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja sen kautta kuolleisuuteen. (Aalto & Kiljala 2001,14.) Terveysten

edistämisen kannalta elinympäristömme tarkoittaa; fyysistä ympäristöä kuten kotia ja luontoa sekä sosiaalista, kulttuurista ja taloudellista ympäristöä. Terveystiedon edistämisen mielessä elinympäristön tulisi olla esteetön, turvallinen, viihtyisä, virikkeinen sekä sosiaalista hyvinvointia edistävä. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2006, 21.) Tämä tutkimus lähestyy terveyden edistämistä sosiaalisen hyvinvoinnin rakenteellisesta tarpeesta. Sosiaalisen tuen merkityksestä ja sen terveyteen vaikuttavista tekijöistä on tehty useita tutkimuksia. Sosiaalinen tuki tarkoittaa niiden mahdollisuuksien käyttöä, jotka vaativat vuorovaikutusta ihmisten välillä. Vuorovaikutussuhteiden välityksellä ihmisen ylläpitää sosiaalista identiteettiään, josta hän saa elämiseen välttämätöntä apua ja luoda itselleen hyvän elämän ja sosiaalisen verkoston. (Arnkil, Seikkula & Erikson 2001, 3.)

2 VERKOSTOITUMINEN

Verkosto rakentuu eri organisaatioista, yrityksistä, viranomaisista, yksityisistä henkilöistä sekä muiden toimijoiden kesken, jotka ovat tekemisissä tavalla tai toisella keskenään ja tekevät yhteistyötä. Verkostoituminen tarkoittaa erilaisia yhteistyömalleja, joihin eri toimijat voivat osallistua yhdessä tai erikseen. Verkosto voidaan myös käsittää eri osina toimivana yhteistyönä, voimavarana, eri toimijoiden yhdistäjänä tai prosessina, joka läpikäydään eri toimijoiden kesken. Verkoston eri toimijat voidaan nähdä, yksilöinä, yhteisöinä, yrityksinä tai muina organisaatioina. Verkostoitumisprosessissa keskeisessä roolissa ovat, sidokset, suhteet sekä vuorovaikutus. (Pirnes 2002,7.)

Verkostot jaetaan epävirallisiin ja virallisiin verkostoihin. Virallisista verkostoista muodostuu esimerkiksi kuntatason elimet, valtiolliset elimet sekä yhtiöiden hallitukset. Muodollisille verkostoille tyypillistä on pysyvyys, jatkuvuus, säännöllisyys sekä säännönmukaisuus. Epävirallisilla verkostoilla taas on hyvin erilaisia tehtäviä sekä niistä seuraavia tavoitteita.

Epävirallinen verkosto sisältää yleensä kolmannen sektorin toimijoiden yhtälön, jonka kiinnostuksen kohde on tämän tietyn verkoston yhteen nitova asia. Epävirallinen verkosto mahdollistaa verkoston toiminnan ja kehityksen eri ta-

valla kuin virallisissa verkostoissa. Epävirallisiin verkostoihin eivät päde samat lainalaisuudet kuin virallisissa verkostoissa. (Silvennoinen 2008,10–12.)

Toimijayhteisö kuuluu edellä mainittuun epäviralliseen verkostoon, joka muodostaa verkoston eri kohderyhmissä. Toimijayhteisö perustuu Jean Laven ja Etienne Wengerin "Community of Practice" teoriaan. Heidän teoriansa mukaan tarvitaan ryhmä ihmisiä, jotka jakavat samat intressin aiheet ja haluavat oppia aiheesta uutta, sekä jakaa enemmän tietoa tästä jotta saavutettaisiin laajempi käsitys aiheesta. (Lave & Wenger 1998) Toimijayhteisöverkosto mahdollistaa siis omalta osaltaan nopeaa tiedon jakoa, kehitystä, uuden oppimista, uusien verkostojen muodostumista, oman toiminnan kehittämistä, hyvinvoinnin kasvattamista, itsetunnon kehittämistä sekä asiantuntemuksen ylläpitoa ja ajan hermolla pysymistä (Silvennoinen 2008,14–15, 22–25, 48–71).

3 MAASEUDULLA ASUMINEN

3.1 Maaseudun merkitys ja asema asumisympäristönä

Suomen maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä (YTR) on laatinut toimintaohjelman vuosille 2009–2013. Ohjelman tavoitteena on, että maaseudulla olisi nyt ja tulevaisuudessa hyvä olla ja elää ja näin lisätä kokonaisvaltaisesti maaseudun hyvinvointia, turvata maalla asuvien toimeentulo, sekä varmistaa että siellä olevat mahdollisuudet ja voimavarat saadaan hyödynnettyä maksimaalisesti.

Suomessa maaseudun kunnat jaetaan kolmeen eri kategoriaan; kaupunkien läheiseen maaseutuun, ydinmaaseutuun sekä harvaan asuttuun maaseutuun. Maaseutupoliittisella ohjelmalla pyritään vaikuttamaan maaseudun kehitykseen ja saamaan elinvoimaa maaseudulle, jotta yhteistyö, verkostoituminen ja elinkelpoisuus säilyisivät. Hiljaista tietoa, taitoa ja osaamista on maaseudulla paljon, ja maaseutupoliittisen kokonaisuohjelman tavoitteena onkin miettiä, pohtia ja rakentaa toiminta malleja, potentiaalisiin kasvukuntiin maaseudulla. Maaseudun elinvoimaisuuden vaaliminen ja laadukas elinympäristö ovat täs-

säkin kohtaa avainasemassa koko meidän kulttuuriperinnön säilyttämisen kannalta.

Valtiovarainministeriö on laatinut strategian harvaan asutulle maaseudulle, johon mm. Lapinjärven kunta kuuluu. Strategia on luokiteltu eri ryhmiin ja tarkoitukseen, josta maaseutu asuinympäristönä sekä maaseudun palvelut ovat ne johon kiinnitän työssäni enemmän huomiota. (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä. 2009, 7-13.) Suomi on maana hyvin maaseutuvoittoinen ja näin ollen suuri osa suomalaisista viettää aikaansa maaseudulla joko osa-aikaisesti tai kokonaisvaltaisesti. (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä 2009, 41)

Maaseutu on edelleen tärkeää maanviljelys aluetta, vaikkakin elinkeino harjoittajat tällä saralla ovat vähentyneet ja toimeentulo hankitaan yleensä muualta. Maalla asuminen mielletään asumisen mielekkyyteen enemmän kuin elannon saamiseen. (Saloranta 2007, 5.) Suomalaiset, hyvin koulutetut nuoret aikuiset ovat kohderyhmänä ne, jotka kokevat maallemuuton mahdollisena vaihtoehtona kaupungissa asumiselle.

Maaseudulla asuvien määrä on vähentynyt kun taas osa-aikainen maalla asuminen on tämän päivän trendi. Osa-aika asuminen voidaan mieltää mökkeilyksi, loma-asunnoksi, kakkosasunnoksi tai vapaa-ajan asumiseksi. Lähtökohtana kuitenkin se, että tämän tapainen asuminen on lisääntymässä ja näitä täydentäviä asumismuotoja voidaan hyödyntää hyvänä kulutuksen muotona ja edesauttaa maaseutukuntien elinvoimaisuutta. (Aho & Ilola, 2006, 156–159.) Suomalaiset kokevat maaseudun, sen tuoman tilan, hiljaisuuden ja mahdollisuudet, erittäin tärkeänä hyvinvoinnin tuottajana. (Ruohomaa 2008, 49.)

Maaseudulla asumiseen vaikuttavat mm. palvelujen saatavuus, työmahdollisuuksien kehitys sekä yritystoiminnan kehitys ja tukeminen maaseudulla. Eri syitä maallemuuttoon ovat työ, asuinseutu, elämäntilanne sekä muutoksen hakeminen kiireiselle elämäntyylille. (Saloranta 2007, 18–21) Elämänlaatu on maalle hakeutuvien keskuudessa asumis- ja liikkumiskustannuksia tärkeämpi asuinpaikan valintaan vaikuttava tekijä. Kokemusten mukaan maalla on lisäksi turvallisempaa ja saasteettomampaa kuin kaupungissa ja ihmiset haluavat näin turvata jälkipolvelleen paremmat elinolot. (Saloranta 2007, 14–15; Viinikainen & Puustinen 2000, 47.)

Valanta (1999, 127–134.) toteaa kirjoituksessaan; Yhteisvoimin tulevaisuuteen, että kolmannen sektorin toimijat tulevat tulevaisuudessa ottamaan yhä suuremman roolin yhteiskuntamme tarjoamista palveluista. Maaseudun puolestapuhujia ovat myös laadukas elinympäristö ja mahdollisuus hitaampaan elämänrytmiin, kiireisen tulosjohtaisen yhteiskunnan vastapainona, sekä yhteisöllisyys. Uusiutuva ja ympäristöystävällinen energia sekä puhdas ravinto puhuvat myös maalla asumisen puolesta. (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä 2009, 185–188.)

Maaseutu koetaan idyllisenä asumismuotona, punaisine tupineen ja perunamaineen. Totuus lienee kuitenkin se, että osalla muuttajista mielikuva säilyy, toisilla arki koittaa nopeasti, verkostoitumista ei tapahdu ja muutetaan takaisin edelliseen asuinpaikkaan tai sen läheisyyteen. Kaupunkimiljööstä maaseudulle muuttavan saattaa olla vaikea löytää asumisen lisäksi tärkeää verkostoa joko harrastuksia tai sosiaalisia suhteita varten. Myös uuteen kyläyhteisöön saattaa olla vaikea päästä sisään, ja näin verkostot jäävät uupumaan. Kyläyhteisön ilmapiiriin koetaan tuovan turvallisuutta ja läheisyyttä, mutta ilmapiiri saattaa myös kaupungistuneelle ihmiselle tuntua painostavalta, eikä elämisen tyyliä koeta omaksi, vaikka asumisen puitteet olisivat kohdallaan. (Mäkelä 2007, 63, Saloranta 2007, 5, 23–25.) Maaseutupoliittisessa kokonaisuohjelmassa ja Valtakunnallisessa kylätoimintaohjelmassa tuodaan voimakkaasti esille maaseudulla asumisen etuja ja nuoria kannustetaan muuttamaan maalle, kansalaisten saamiseksi pois kaupungeista harvaan asutulle maaseudulle.

Maaseudulla halusi erään tutkimuksen mukaan asua noin 220 000 ihmistä enemmän kuin se määrä mitä siellä tutkimus hetkellä ihmisiä asui. Tämä lukumäärä kasvaa varmasti, mikäli peruspalveluiden saatavuuteen panostetaan ja erinäiset työmahdollisuudet laajenevat kuten esim. etätö. Työmatkan pituutta ei koeta rasittavana tekijänä, vaan työolosuhteiden joustavuus ja sujuvuus ovat tässäkin kohtaa avainasemassa. (Saloranta 2007, 5,6, 21–23.)

1990-luvulla siirryttiin Suomessa alueellisessa kehittämisessä ohjelmaperusteiseen aluekehittämiseen. Kunnat ja maakunnat saivat vastuun kehittämistoiminnasta jonka tarkoituksena oli, että alueellisilla toimijoilla olisi yhtenevät päämäärät ja järjestäytyisivät keskenään saavuttaakseen laaditut tavoitteet.

Maaseudun kehittämisohjelmilla, joiden rahoitus tuli EU:lta, oli suuri rooli kehittämishankkeissa koskien maaseutua vuosina 2000–2006. Tuona aikana Suomessa oli vireillä seitsemän alue- ja yhteisöaloiteohjelmaa, joissa toteutettiin yhteensä yli 20.000 hanketta.

Euroopan unionin LEADER – maaseudunkehittämisohjelma sekä kansallisesti rahoitettava POMO ohjelma ovat lisänneet mahdollisuuksia ja sen myötä innostusta ja innovatiivisuutta maaseudun kehittämiseksi. Paikalliset järjestöt ja maaseudun aktiiviset ihmiset mahdollistavat maaseudun kehittämishankkeet. Päävastuu niistä on ja tulee olemaan kasvavassa määrin kolmannella sektorilla. Nämä suunnittelevat omatoimisesti, kehittävät ja toteuttavat eri hankkeita, joiden tarkoitus on lisätä asumisviihtyvyyttä, muuttoa maaseudulle. Samalla kehitetään verkostoitumista ja työllistymistä sekä mahdollistetaan maalla asumisen viihtyvyyttä.

Nykypäivän elämänrytmi ja nopeatempoinen tekeminen edesauttavat hanke-toiminnan kasvamista. Yhteiskuntatasolla myös suunnitellaan kolmannelle sektorille hankkeita toteutettavaksi. Suunnitellaan, kehitetään ja luodaan puitteet hankkeille joissa jokaisella toimijalla on omat lähtökohdat. Eri kylien kehittämishankkeet ovat osoittautuneet haasteellisiksi, sillä jokaisessa kylässä itsessään on jo useita eri toimijoita, kuten kyläyhdistyksiä, nuorisoseuroja, Marttoja jne. ja tämä muodostaa yhteistyön kehittämisen ja ylläpidon kovin monimuotoiseksi ja kommunikaatio saattaa kärsiä. Hyvällä ja kattavalla suunnittelulla kyläläiset itse luovat toiminnallaan kestäväää kehitystä kyläyhteisöön ja saavat näin turvattua mahdollisesti kulttuuriperintöä, elinkeinoa ja kylää itsessään. (Kuisma & Peltonen 2002, 5.)

3.2 Lapinjärvi maaseutumaisena asumisympäristönä

Lapinjärvi sijaitsee valtatie 6:n varrella, Itä-Uudellamaalla alle 100km päästä pääkaupunkiseudulta. Lapinjärven kunnassa on 12 kylää ja jokaisella kyläyhteisöllä on oma vahva identiteetti. Toiset kylät ovat enemmän ruotsinkielisiä ja toiset taas suomenkielen voittoisia. Lapinjärvi on kuntana hyvin jakautunut kielellisesti. Kirkonkylä rajoittuu luoteessa Lapinjärveen, lännessä Ingermaninky-

lään, kaakossa Heikinkylään, etelässä Pekinkylään, idässä Lindkoskeen ja pohjoisessa Vasarankylään. Kirkonkylä on Lapinjärven suurin kylä ennen Porlammia ja Pukaroa.

Lapinjärven kylät	Asukasluku
Kirkonkylä	784
Porlammi	568
Pukaro	321
Heikinkylä	254
Lindkoski	228
Ingermaninkylä	188
Kimonkylä	161
Vasarankylä	132
Pekinkylä	80
Rutumi	67
Lapinkylä	68
Harsböle	49

Kuva 1 Tilastotietoa asukasluvuista Lapinjärven kylistä (lapinjarvi.fi)

Kirkonkylällä sijaitsee suurin osa Lapinjärven toimistoista ja peruspalveluista. Nähtävyyksiä Lapinjärven kirkonkylässä ovat mm. luutnantin asuintalo Brofogdas 1700-luvulta ja kotiseututalo Kycklings. Lapinjärven kaksi kirkkoa sekä kaksi hautausmaata sijaitsevat kyläkeskustan alueella. Kirkonkylässä toimivat myös suomen- ja ruotsinkieliset alakoulut. Lapinjärvellä on kymmeniä yhdistyksiä, jotka tarjoavat mahdollisuuksia harrastaa kalastusta ja metsästystä, kulttuuria ja taidetta, kylätoimintaa, lasten ja nuorten liikuntaa ja urheilua, sekä erilaista yhdistystoimintaa. Väkiluku on ollut laskussa viime vuosina ja syntyvyyskin on vähentynyt. Väestön rakenne näkyy alla olevasta taulukosta hyvin. Väestön ikärakenne on muuta maata keskimäärin vanhempaa.

		Koko maa
Maapinta-ala, km ² 1.1.2013	330	303 891
Taajama-aste, % 1.1.2012	27,5	84,7
Väestö		
Väkiluku 31.12.2012	2 829	5 426 674
Väkiluvun muutos, % 2011 - 2012	-0,7	0,5
0-14 -vuotiaiden osuus väestöstä, % 31.12.2012	15,2	16,4
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, % 31.12.2012	59,7	64,8
65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä, % 31.12.2012	25,1	18,8
Ruotsinkielisten osuus väestöstä, % 31.12.2012	32,8	5,4
Ulkomaisten kansalaisten osuus väestöstä, % 31.12.2012	3,5	3,6
Kuntien välinen muuttovoitto/-tappio, henkilöä 2012	-22	0
Syntyneiden enemmitys, henkilöä 2012	-10	7 786
Perheiden lukumäärä 31.12.2012	799	1 465 733
Valtionveronalaiset tulot, euroa/tulonsaaja 2011	25 237	26 555
Asuminen		
Asuntokuntien lukumäärä 31.12.2012	1 319	2 579 781
Vuokra-asunnossa asuvien asuntokuntien osuus, % 31.12.2012	20,5	30,5
Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus asuntokunnista, % 31.12.2012	95,6	54,2
Kesämökkien lukumäärä 31.12.2012	444	496 208
Koulutus		
Vähintään keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, % 31.12.2011	58,1	67,7
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, % 31.12.2011	17,9	28,2
Työmarkkinat		
Kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärä 31.12.2011	967	2 354 422
Työllisten osuus 18-74-vuotiaista, % 31.12.2011		
Työllisten osuus 18-74-vuotiaista, % 31.12.2011	58,6	60,7
Työttömyysaste, % 31.12.2011	9,5	9,8
Kunnassa asuvan työllisen työvoiman määrä 31.12.2011	1 176	2 354 422
Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus työllisestä työvoimasta, % 31.12.2011	54,9	67,0
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, % 31.12.2011	22,8	3,5
Jalostuksen työpaikkojen osuus, % 31.12.2011	16,4	22,1
Palvelujen työpaikkojen osuus, % 31.12.2011	58,0	73,1
Toimialaltaan tuntemattomien työpaikkojen osuus, % 31.12.2011	2,8	1,3
Taloudellinen huoltosuhte, työvoiman ulkopuolella tai työttömänä olevat yhtä työllistä kohti 31.12.2011	1,42	1,29
Eläkkeellä olevien osuus väestöstä, % 31.12.2011	30,1	24,0
Yritykset		
Yritystoimipaikkojen lukumäärä 2012	349	352 263

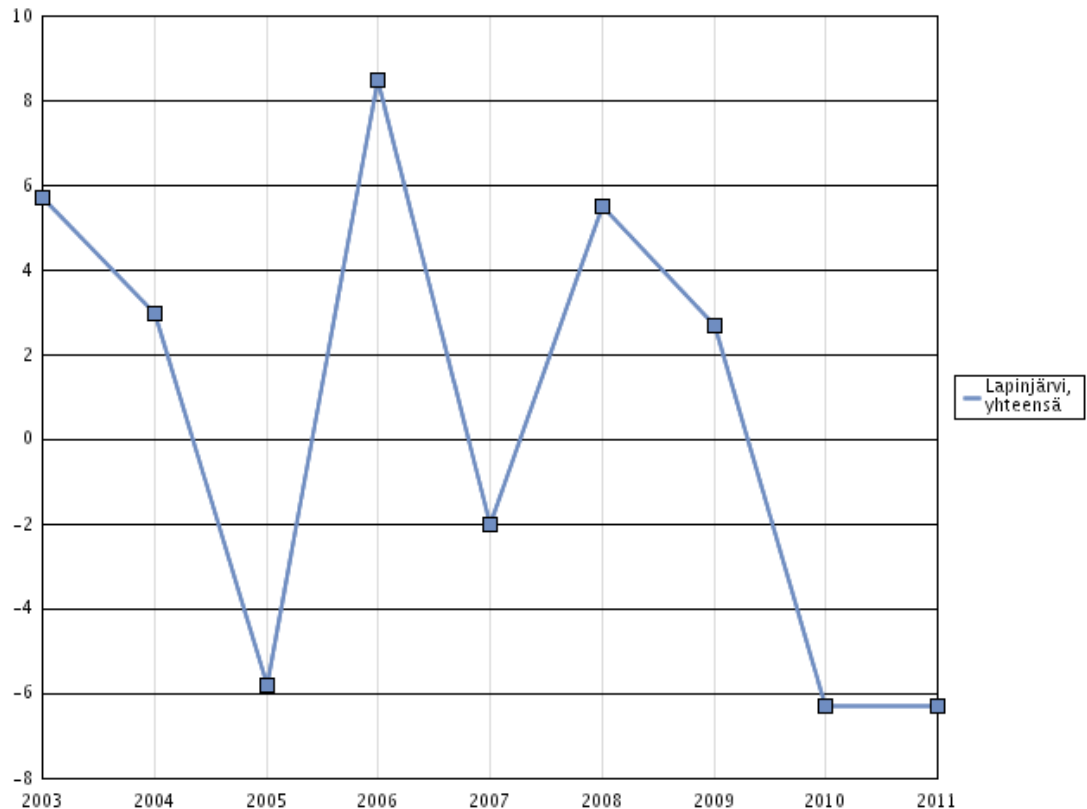
Kuva 2. Tilastotietoja Lapinjärven kunnasta (Tilastokeskus, 2014)

Yksi Lapinjärven useasta aktiivisesta yhdistyksestä on Ystäväympyrä ry, joka aloitti EU-rahoitteisen hankesuunnittelun vuonna 2009. Hanke nimeltä ”Lähellä on tilaa- Hjärterum” sai alkunsa kuntalaisten kasvaneiden perustarpeiden helpottamiseksi ja asumisviihtyvyyden lisäämiseksi sekä verkostoitumisen kehittämiseksi. Hankkeen tavoitteena oli lisätä yhteisöllisyyttä ja auttaa kuntalaisia verkostoitumaan ja sen myötä löytää oma paikkansa Lapinjärvellä. Tavoitteena on myös tukea hankkeen avulla kuntalaisia kehittämään omaa toimintaansa joko yksilöinä tai yhdistysten kautta, sekä tehostaa eri toimijoiden välisiä yhteistyötä ja viestintää.

Ystäväympyrä ry:n ja ”Lähellä on tilaa- Hjärterum”- hankkeen keskeisistä tavoitteista on kuntalaisten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen. Ajatuksena on saada enemmän laatua asumiseen ja elämiseen Lapinjärvellä. Tarkoituksena myös markkinoida kuntaa hyvänä ja turvallisenä asuinpaikkana ja saada mahdollisesti näin myös lisää uusia kuntalaisia ja sen myötä veronmaksajia.

Kuten kuvassa kolme näkyy, on muuttoliike Lapinjärvelle ollut vähäistä viime vuosina. Asukasluku on vähentynyt 1950-luvulta tasaisesti nykyiseen hieman alle 3 000 asukkaaseen. Lapinjärvi on ollut pitkään muuttotappiokunta: 1960- ja 1970-luvuilla lapinjärveläisiä muutti paljon Helsingin seudulle ja Ruotsiin. Vuonna 2008 muuttovoitto oli kuusi ihmistä. Uusimpien tilastotietojen mukaan Lapinjärvellä asuu tänään 2832 kuntalaista.

(www.suomisanakirja.fi)

Kuva 3. Lapinjärven nettomuutto vuosina 2003–2011
(THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkenet 2005 - 2013.)

4 KOLMAS SEKTORI

Yhteiskunnan vaatimukset ovat kasvusuunnassa ja sen toiminta näyttää muuttuvan eri aikakausien ja kehityssuuntien mukaan. Vaatimukset, tavoitteet, strategiat ja toiveet kallistuvat enemmän kolmannelle sektorille ja sen toimijoille. Kasvusuunnan on pitkälti määrittänyt globalisoituminen, tiedon välitys, kulutustottumukset sekä yhteiskunnan monimuotoistuminen jotka omalta osaltaan lisäävät kolmannelle sektorille ja sen tuottamille palveluille. Väestön ikääntyminen ja julkisen sektorin taloudellinen ahdinko vaikuttaa vahvasti kolmannen sektorin palvelukysyntään. (Koivisto ym. 2010, 10–15.)

Kolmas sektori käsitettä alettiin käyttää aktiivisemmin Suomessa 1990-luvulla. Kolmannen sektorin määritelmä on laaja, vaikkakaan ei tutkijoiden mukaan yksiselitteinen. Kolmannesta sektorista puhuttaessa käytetään myös termejä voittoa tavoittelematon sektori, kansalaisyhteiskunta, vapaaehtoissektori, sosiaalitalous ja yhteisötalous. (Sirkkala 2005, 7.)

”Meidän on tehtävä kolmannen sektorin työstä houkuttelevaa ja palkitsevaa”, kirjoittaa Martti Ahtisaari alkusanansa kirjassa Työn Loppu. (Rifkin 1997, 11.)

Suomessa löydettiin 1990-luvun puolivälissä uudelleen julkisen sektorin vetoavuksi kolmas sektori. Kolmannen sektorin toivottiin eritoten ottavan vastuuta hyvinvointipalvelujen toimivuudesta ja näin mahdollistaa yhteistyö eri sektoreiden välillä sekä edesauttaa eri tukimuotojen ylläpitoa. (Valanta 1999, 127–134.)

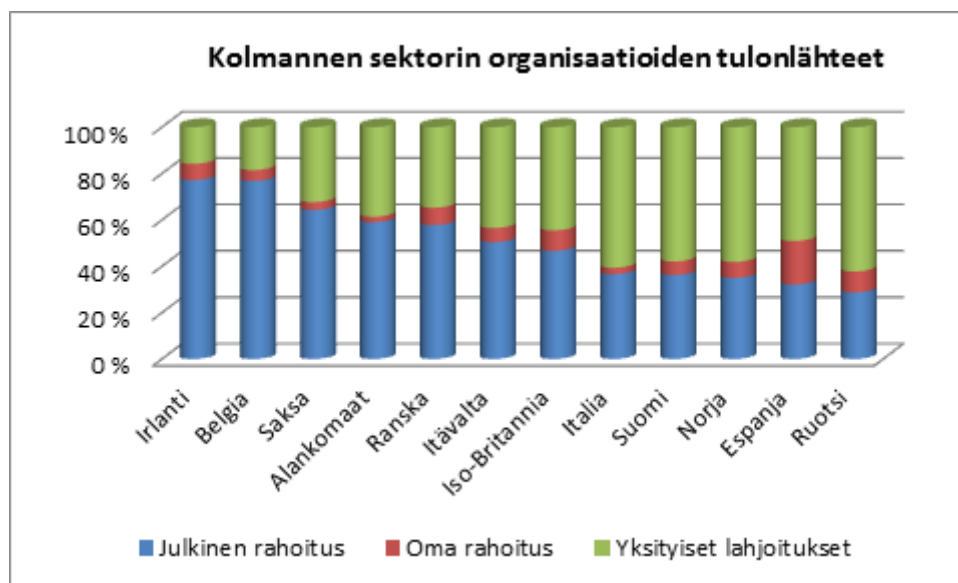
Suomalaisessa yhteiskunnassa puhutaan kolmannesta sektorista lähinnä silloin, kun tarkoitetaan järjestötoimintaa, säätiöitä tai mahdollisesti uutosuustoimintaa. Useat mieltävät kolmannen sektorin toiminnan myös osana organisoitunutta kansalaistoimintaa. Tämän päivän yhteiskunta ja sen eri tukimuodot ovat mahdollistaneet sen, että kolmannen sektorin parissa voi työskennellä sekä vapaaehtoisesti että palkkatyöläisenä.

On odotettavissa, että kolmannen sektorin toiminta laajenee ja yhteiskuntatasolla päätetään siirtää eri toimintojen vastuu kolmannelle sektorille. Yhdistykset ja yhteisöt saattavat tietoisesti päättää säilyttää vapaaehtoisuuden omissa toiminnoissaan, mutta selvä linjaus tulevaisuudessa on että kolmas sektori työllistää enemmän ihmisiä, yhteiskunnan rooli muuttuu ja vastuuta ottaa myös kolmas sektori.

Järjestöt hakeutuvat nykyään yhteistyöhön julkisen sektorin sekä yritysten kanssa, jolloin mahdollisuus palvelujen tuottajana ja myyjänä kasvavat ja näin eri toimijat pystyvät myös erikoistumaan omaan alaansa. Tämä mahdollistaa myös ammattilaisten palkkaamisen ja tiedon sekä taidon maksimaalisen hyödyntämisen. On kuitenkin hyvä muistaa, että vaikka palkataan asiansa tunteva ammattilainen, on vapaaehtoisten työpanos kuitenkin merkittävä nyt ja tulevaisuudessa. Kolmannen sektorin toimijat ovat yhteiskunnallemme tärkeä elin,

riippumatta siitä, ovatko he vapaaehtoistoimijoita vai ammatillisia kolmannen sektorin toimijoita.

Suomalaisen kolmannen sektorin toiminta poikkeaa eurooppalaisesta toiminnasta siinä, että meillä vapaaehtoistyön osuus on suurempi kuin palkkatyötä tekevien. Järjestöjen omarahoitusosuus on Suomessa korkeampi kuin muualla Euroopassa. (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä, 2009, 120)

Kuva 4. Kolmannen sektorin tulonlähteet eurooppalaisella tasolla. (Kari, M & Markwort, J. 2004.)

Kolmannen sektorin toiminta, niin vapaaehtoistyön saralla kuin palkkatyössäkin on kasvanut koko Euroopan alueella. (Pajula, 2013) Toisaalta kolmannen sektorin toimijoiden on todistettava osaamisensa, toimivuutensa, yhteistyökykynsä ja moniulottuvuutensa, jotta he voivat tuottaa tulevaisuudessa erilaisia palveluja ja sen myötä löytää toimintatapoja, jolla saadaan palkatut henkilöt hoitamaan ammattitehtävät ja vapaaehtoiset työstäisivät talkoina tukitoimenpiteet ja kasaisivat kokonaisuuden.

Kolmannen sektorin toiminta on historian valossa totuttu näkemään yhteisen hyvän tekemisenä. Tämän päivän haaste piilee siinä, että mahdollisia tekijöitä on, mutta miten saada heidät sitoutumaan yhteen tiettyyn organisaatioon, sillä

ihmiset hakeutuvat tänään elämyksien perään ja hakevat tekemisillään hyvää oloa ja positiivisia elämyksiä. (Kaipainen, 2011, 121–127)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tieteellisen tutkimuksen perustana on teoreettinen viitekehys, analyysi, johtopäätökset ja pohdinta joka luo kokonaisuudessaan tutkimuksen. Lähtökohtana tieteelliselle tutkimukselle on tutkimusongelma tai tutkimustehtävä. Näiden edellä mainittujen asioiden mukaan valitaan tutkimukseen sopiva tutkimusmenetelmä, aineistonkeruu-menetelmä. Peruselementit tieteellisen tutkimuksen aineistolle ovat; teoriataustan aineisto sekä tutkimusaineisto, eli analysoitavan tutkimusaineiston kerääminen. (Hiltunen 2013, 1–2.)

Aineiston on mahdollista koostua jo valmiiksi tehdystä aineistosta tai aineisto voidaan tuottaa tutkimuksen edetessä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 175). Mikäli aineisto tuotetaan tutkimuksen aikana, edellyttää se huolellista suunnitelmallisuutta ja organisointia sekä fokuointia tutkimustehtävään. Tutkimusongelman rajaus ja aineiston riittävyys tulevat tässä kohtaa avainrooliin, sillä kokonaisuuden systemaattinen eteneminen saattaa olla hyvinkin haastavaa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 6 –10.)

5.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Tämän tutkimuksen tarkoitus on selvittää verkostoitumisen merkitystä Lapinjärvelle muuttaneelle kuntalaiselle. Tavoitteena on hyödyntää tutkimustuloksia kuntapäätäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden toiminnassa. Opinnäytetyö tehdään osana hanketta nimeltä ”Lähellä on tilaa – Hjärterum”. Pyrkimyksenä on antaa tietoa ja tarvittavia välineitä, jotta tulevaisuudessa kuntatasolla näihin tarpeisiin voitaisiin vastata ja luoda mahdollisuudet kehittää verkostoitumista Lapinjärven kunnassa.

Tutkimuksen tarkoitus on selvittää alle viisi vuotta Lapinjärven kunnassa asuvien tarvetta verkostoitua ja sen merkitystä lapinjärveläisten kotipaikkakunnalle juurtumiseen asumisviihtyvyyden näkökulmasta vaikuttavana tekijänä. Tutkimuksen kannalta oleellista on ymmärtää haastateltavien näkökulma ja tuoda se rakentavasti esiin. Hankkeen tarkoituksena on pyrkiä tukemaan kuntalaisia kehittämään omaa tekemistään kolmannen sektorin yrittämisen kautta, jotta Lapinjärvi myös tulevaisuudessa kukoistaisi elinvoimaisena kuntana. Opinnäytetyön tutkimusongelmat ovat seuraavat:

1. Miten Lapinjärvelle viimeisen viiden vuoden aikana muuttaneiden ihmisten sosiaalinen verkostoituminen on toteutunut?

Tämän tutkimuskysymyksen haastatteluteemat ovat:

- verkoston riittävyys
- verkostoitumista edesauttavat tekijät
- verkostoitumista haittaavat tekijät

2. Millainen merkitys verkostoitumisella on Lapinjärvelle viimeisen viiden vuoden aikana muuttaneiden asumisviihtyvyydelle ja paikkakuntaan juurtumiselle?

Tämän tutkimuskysymyksen haastatteluteemat ovat:

- sosiaaliset kontaktit ja asumisviihtyvyys
- sosiaaliset kontaktit ja juurtuminen Lapinjärvelle

5.2 Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä

Kvalitatiivisen tutkimuksen yhdeksi tärkeäksi elementiksi luetaan henkilökohtaisuus sekä mahdollinen herkkyys kyseessä olevaan aiheeseen. Näkökulman ymmärtäminen ja sisäistäminen tutkimuskysymysten kautta analysointiin on tutkimuksen tavoite ja päämäärä. Kvalitatiivisen tutkijan työotteen tulee olla aktiivinen, ja tutkijan tulee pyrkiä selvittämään haastateltavien näkökulmia ja todellisuutta niin, että haastateltavien mielipide, ajatukset, reflektiot sekä kokemukset saadaan tutkimuksen päätyttyä paperille ja tutkimustulokseksi. (Kylmä & Juvakka 2007, 28–29.) Kvalitatiivisen tutkimuksen perusideologiana on kuvata elämää, tuntemuksia, ajatuksia sekä kokemuksia.

Opinnäytetyön lähtökohtana on kuntalaisten tarve verkostoitumiselle, jolloin menetelmäksi sopii hyvin kvalitatiivinen teemahaastattelu. Edellä mainitussa tutkimusmenetelmässä pyritään kokonaisvaltaiseen tiedonhakuun, havainnointiin sekä ollaan ihmistä lähellä, jotta saadaan kokonaiskuva haastateltavasta, hänen tuntemuksistaan, ajatuksistaan sekä kokemuksistaan verkostoitumisesta, yhteisöllisyydestä, asumisviihtyvyydestä sekä juurtumisesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 157, 160.) Kylmä ja Juvakka toteavat kirjaan laadullinen terveystutkimus; laadullisen tutkimuksen ominaispiirteisiin kuuluu, että tutkittavasta aiheesta on olemassa vähän tai ei ollenkaan aiemmin tutkittua tietoa. (Kylmä & Juvakka 2007, 31.)

Tämä edellä mainittu kuvastaa tutkimusta hyvin, sillä aloittaessani tämän opinnäytetyön työstämistä oli verkostoitumisesta, yhteisöllisyydestä, asumisviihtyvyydestä sekä juurtumisesta hyvin vähän tutkittua tietoa. Kvalitatiivisen tutkimuksen tarkoitus on tuoda esiin uusia, ennalta arvaamattomia, mahdollisesti jopa tutkimattomia ja odottamattomia asioita, jotka saattavat vaikuttaa ennakkokäsityksiin ja tutkimuskysymysten jatkoasetteluihin. Teemahaastattelua käytettäessä myös tilanteen muuttuminen ja muutoksen hyödyntäminen on osa prosessia ja mahdollistaa suunnitelmien muuttamista ja sen myötä myös joustavuus lisääntyy. (Hirsjärvi ym. 2007, 157, 160.)

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valitsin kvalitatiivisen teemahaastattelu tutkimuksen, koska halusin saada tutkittua kokemuksia verkostoitumisesta sekä ajatuksia eletyn elämän ja todellisten tuntemusten kautta ja halusin sellai-

sia konkreettisia tuloksia, joista on hyötyä Lapinjärven kunnalle ja muille verkostoitumisesta kiinnostuneille.

Kysymykset on laadittu teemoittain, joihin ei ole valmiita vastausvaihtoehtoja. Valitsin tämän menetelmän, sillä teemahaastattelun käyttötarkoitus on juuri tutkimuksissa, joissa halutaan selvittää ihmisten mielipiteitä, ymmärtää ihmisen toimintaa ja samalla perehtyä mahdollisesti erilaisiin käsityksiin ja uskomuksiin. (Hirsjärvi ym. 2007. 2007, 208.)

Tutkimusmenetelmän valintaan vaikutti teemahaastattelun joustavuus, joka mahdollistaa haastateltavan tutustumisen kysymyksiin etukäteen. Haastattelijalle teemahaastattelu antaa valinnanvapautta poiketa kysymysjärjestyksestä haastattelun edetessä ja mahdollisesti myös muokata tai mahdollisesti lisätä kysymyksiä tarpeen vaatiessa. (Tuomi & Sarajärvi, 2003, 74–79.) Teemahaastattelun tarkoituksena on saada tietoa kuntalaisten ajatuksista, tuntemuksista ja kokemuksista. Koska teemahaastattelu tapahtuu haastattelijan ja vastaajan vuorovaikutusprosessina, on kyseessä empiirinen, eli kokemuksiin perustuva lähestymistapa. Tutkimukseen osallistujat valitsin satunnaisesti ja kohderyhmänä oli alle viisi vuotta Lapinjärvellä asuneet kuntalaiset. Koska kohderyhmä oli harkinnanvarainen otos, käytin tutkimuksessa heidän tietojaan, tuntemuksiaan, ajatuksiaan ja kokemuksiaan.

Opinnäytetyöni teoreettinen viitekehys rakentuu perspektiivistä, joka koostuu tutkimusongelmasta. Laadullisen tutkimuksen ideologian mukaisesti tutkimustehtävät voivat tarkentua tutkimuksen edetessä, joten liikkumavaraa oli ja sitä tulee myös hyödyntää. (Kylmä & Juvakka 2007, 26, 31)

Tutkimuksen pohjana olen hyödyntänyt aivoriihiä hankkeen eri vaiheissa ja näin sain kerättyä oleellista taustatietoa tutkimukselle. ”Lähellä on tilaa- Hjärterum”- hankkeen myötä tutkimusongelma oli jäsentynyt ja tutkimuksen tarve selkiintynyt. Tutkimusongelman tavoitteena oli vastata asetettuihin kysymyksiin ja ongelmien kautta pystytä tulevaisuudessa vastaamaan havaittuihin puutteisiin ja ehdottaa kunnan eri toimijoille mahdollisia kehittämiskohteita.

Ongelmanratkaisun kannalta oli oleellista löytää tutkimuksen kautta kehittämiskohteet sekä mahdollisesti uudet toimintatavat. Tutkimusongelman pohjalta laaditut kysymykset antavat mahdollisuuden rakentavaan ja kehittävään tutkimukseen. (Pikkarainen, 2010.)

Teoreettisessa viitekehyksessä keskeiset käsitteet avataan ja päivitetään uusimpien tutkimustulosten johdolla. Tutkimusongelmaan vastaaminen on kuitenkin teoreettisen viitekehysten tarkoitus. Tutkimuksen suunnitteluvaiheessa on tärkeää rajata ongelma mahdollisimman selkeään kysymysmuotoon.

Eri aihealueiden ja käsitteiden kautta tarkastelen asetettuja tutkimusongelmia tässä tutkimuksessa.

5.3 Tutkimusaineiston kerääminen

Käytin tutkimuksessa kvalitatiivista lähestymistapaa, jonka pääasiallinen tarkoitus oli kerätä tutkittavasta aiheesta tietoa mahdollisimman kokonaisvaltaisesti haastateltavien tuntemuksista, ajatuksista ja kokemuksista. Aineistonkeruumenetelmä oli teemahaastattelu, jonka tarkoituksena oli löytää vastaukset aiheisiin: verkostojen riittävyys, verkostoitumista edesauttavat tekijät, verkostoitumista haittaavat tekijät, sosiaaliset kontaktit ja asumisviihtyvyyden sekä juurtuminen Lapinjärven kuntaan. Edellä mainittujen teemojen perusteella haastateltavalla oli mahdollisuus havainnoida omien kokemusten kautta tutkittavaa ilmiötä ja asiaa. Kvalitatiiviseen tutkimukseen valitsin haastateltavat, jotka olivat halukkaita osallistumaan tutkimukseen ja antamaan vastauksia sekä heillä oli omakohtaisia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia tutkittavasta aiheesta. Tutkimukseen osallistuvien vastaaminen perustuu vapaaehtoisuuteen ja kohderyhmänä oli ennalta pohdittu alle 5 vuotta Lapinjärven kunnassa asuneita kuntalaisia ja heidät valittiin satunnaisena otoksena. Haastattelut tehtiin haastateltavien toiveiden mukaan heidän omissa kodeissaan tai heidän valitsemassaan paikassa. Kaikki haastattelut tehtiin kuukauden sisällä keväällä 2013.

Aineistonkeruumenetelmään vaikutti se, että teemahaastattelu sopi ”Lähellä on tilaa – Hjärterum” – hankkeeseen ja vastasi verkostoitumisen tarpeisiin Lapinjärven kunnassa sekä sen yhteyttä asumisviihtyvyyteen ja juurtumiseen. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47–48.)

Tutkimukseen osallistui kahdeksan Lapinjärven kunnan asukasta. Haastateltavat löysin sosiaalisen media sekä yhteisten tuttavien kautta. Teemahaastat-

telut toteutettiin yksilöhaastatteluna, joista lyhyin haastattelu oli 28 minuuttia ja pisin haastattelu oli 46 minuuttia. Haastattelut suoritettiin kymmenen päivän sisällä huhti - toukokuussa 2013. Ennen jokaista haastattelua selvitin haastateltavalle tutkimukseni taustan sekä kerroin hankkeesta, johon tutkimukseni perustuu. Kerroin myös haastatteluteemat etukäteen, jotta haastateltavilla oli mahdollisuus pohtia omia ajatuksiaan, mielipiteitään etukäteen. Selvitin myös tutkimuksen teon keskeisiä eettisiä sääntöjä, heidän vapaaehtoisuuttaan sekä tiedon saannin ja sen käytön luottamuksellisuutta. Haastattelukielenä oli suomi. Ennen varsinaisia haastatteluja tein yhden koehaastattelun, jossa kokeilin teemojen toimivuutta ja selvitin näin myös saavani tarpeeksi tietoa tutkimukselleni. Koehaastattelun yhteydessä selvisi, että lisäkysymyksiä olisi hyvä olla varalla ja pohdin myös lisääväni yhden lisäteeman. Lisäteeman poistatin kuitenkin kokonaisuudessa koko tutkimustyöstäni, sillä teemalla ei ollut suoraa vaikutusta tutkimukseeni sen ongelmiin ja ratkaisuihin, joita alun alkaen olin lähtenyt tutkimaan. Haastattelutila oli erillinen huone, johon välillä kantautui häiritseviä ääniä ovien takaa, tämä hieman vaikeutti ajatuksen kulkua ja haastatteluiden etenemistä. Haastattelut nauhoitettiin. Halukkaita haastateltavia olisi ollut saatavilla tutkimukseen enemmänkin, mutta omien käytössä olevien resurssien mukaan rajasin määrän kahdeksaan. Osa haastateltavista tuotti runsaasti materiaalia ja osan kanssa sain käyttää enemmän apukysymyksiä sekä dialogia.

5.4 Aineiston analyysi ja raportointi

Analyysin valintaan vaikuttaa oleellisesti tutkimusongelma tai tutkimustehtävä. Analyysin etenemiseen vaikuttaa taas kiinnostuksen kohde, ollaanko kiinnostuneita aineiston sisällöstä, tarinasta, vai onko tutkimuskohteena oleminen, tavat, ilmaisu jne. Analyysillä tarkoitetaan tapaa ymmärtää tutkimusaineistoa, tutkijan tuottaessa analyysia omasta näkökulmastaan. Analyysi voidaan ymmärtää näkökulmien ottamiseksi ja aineiston tiivistämiseksi eri tavoin. Analyysi voidaan lisäksi nähdä tapana käydä systemaattisesti aineistoa läpi etsimällä joko sisällöllisiä tai rakenteellisia yhteneväisyyksiä ja eroja. (Saarainen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 77.) Tutkijan aloittaessa analysoinnin tulee

olla selvillä, aikooko hän käyttää tutkittavan materiaalin analysoinnissa myös piilossa olevat viestit. Laadullisessa tutkimuksessa analyysin ei tarvitse olla ennalta määrätty tai aineistosidonnainen, kuten taas vastaavasti kvantitatiivisessa menetelmässä, jossa jo aineistonkeruun suunnitelmavaiheessa päätehtään analysointimenetelmästä. (Kananen 2012, 116.)

Sisällönanalyysillä tarkoitetaan oleellisten asioiden esille tuomisesta, litteroidusta haastatteluaineistosta ja niiden järjestämisestä teemoittain. Teemat johdattelevat esiin tulleita asioita ja edesauttavat tutkimuksessa esiin tulleita ajatuksia, kokemuksia ja mielipiteitä. (Gillham, 2000,59–72.)

Laadullisen tutkimuksen tunnusomaiseen piirteeseen kuuluu, että analyysi alkaa haastatteluvaiheessa, jolloin ollaan lähellä tietolähdettä. Käytettäessä kvalitatiivisessa tutkimuksessa sisällön analyysiä on huomioitava kaksi tärkeää asiaa, lähestyykö tutkimusta induktiivisesti vai deduktiivisesti. Induktiivinen päättely on ominaista silloin kun tarkoituksena on yksittäinen havainto joka muodostaa siitä yleistyksen tai mahdollisen teorian. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 95–97.)

Tässä tutkimuksessa lähestytään tutkimusongelmaa induktiivisesti, sillä jokaisen haastateltavan ajatuksista pyritään löytämään yhtenäinen sanoma. Sisällönanalyysia voidaan lähestyä joko teorialähtöisesti tai aineistolähtöisesti tai mahdollisesti molempia käyttäen (Sarajärvi & Tuomi, 2002, 97–102). Tässä aineistolähtöisessä tutkimuksessa pidän tarkoituksenmukaisesti etäisyyttä jo aiemmin tutkittuun tietoon ja muodostan tulokset oman aineistoni pohjalta. Tämä valinta luo haasteita objektiivisuudelle.

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissa tarkoitus on tutkia asiaa mahdollisimman avoimin menetelmin. Sisällön analyysissä on hyvä huomioida tutkijan oma suhde tutkimukseen. Neljän vuoden työ ”Lähellä on tilaa- Hjärterum” –hankkeelle heijastuu varmasti tapaan analysoida tutkimusta. Täysin objektiivinen kanta on mahdoton mutta pyrkimyksenä kuitenkin säilyttää objektiivisuus parhaalla mahdollisella tavalla, jotta reabiliteetti ja validiteetti säilyvät.

Aloitin analyysin kuuntelemalla nauhoitetut haastattelut sekä lukemalla kaiken litteroimani materiaalin, jota oli 54 sivua. Saatua kokonaiskuvan sisällöstä,

aloitin systemaattisen läpikäynnin haastattelurungosta, teemoittain ja apukysymyksien kautta. Näin sain vastaukset yksilöityä teemoittain. Tarkoitukseni luokittelevat teemat, jolloin analyysistä tulee helpommin ymmärrettävä sekä tulkittava. Luokitus analyysivaiheessa, edesauttaa tuloksien tulkintaa ja antaa tutkimukselle pohjan, raamit ja auttaa yksinkertaistamaan sisältöä (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 147).

Tutkimustulosten raportoinnin tarkoituksena ja tavoitteena on kuvata mahdollisimman laajasti ja tyhjentävästi tutkimuksen eri vaiheet. Seikkaperäinen kuvaus tutkimuksen vaiheista sekä tieteellisten menetelmien käytöstä, jotta validiteetti ja reabiliteetti toteutuu ja sitä myöten mahdollisuus jatkotutkimuksille samasta aiheesta. Raportoinnissa tuodaan esille tutkimustulokset sekä asiat jotka ovat mahdollisesti vaikuttaneet tutkimukseen ja sen kulkuun. Missä ja miten tutkimus suoritettiin sekä mahdolliset ympäristövaikutukset tutkimustuloksiin tulee myös tuoda esiin (Varto 2005, 182–185).

5.5 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksen toimeenpanija eli tutkija on vastuussa omasta työstään sen eettisistä toimintatavoista, niin itse kohteelle kuin tiedeyhteiskunnalle. Eettisiä toimintatapoja sekä periaatteita tulee noudattaa tieteellisissä tutkimuksissa asetettujen sääntöjen mukaan. Suomessa on useita eri instansseja, joiden tehtävänä on valvoa, että tutkijat noudattavat näitä sääntöjä. Hyviksi ja hyväksyttäväksi luettuja eettisiä toimintatapoja ovat rehellisyys, huolellisuus, tarkkuus, avoimuus, toisten tutkimustöiden arvonnanto sekä lähtökohtaisesti aina ihmisten kunnioittaminen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 24–27.) Omassa opinnäytetyössäni huomioni kiinnittyy teoreettiseen tietoon ja jo tehtyihin tutkimuksiin ja niiden esilletuomiseen omassa työssäni, sillä tekijänoikeuksia tulee ylläpitää ja vaalia. Toivon pystyväni tuomaan oikeutta heille, jotka ovat jo aiheesta aiemmin tutkimuksia, artikkeleita tai muita kirjoitustöitä tehneet. Myös haastateltavien kunnioitus ja heidän hyväksyntä tutkimukseen osallistumiseen sekä heidän antaman materiaalin käytön kunnioittaminen ja analysoinnin ja sisällön oikeinmukaisuuden huomioiminen, jotta tutkimus, sen analyysi ja johtopäätökset pysyvät tutkitussa asiassa. Oman vastuun kantaminen auki kirjoite-

tusta materiaalista ja tutkimustulosten analyysille on tuotettava eettisesti oikein, jotta luotettavuus säilyisi.

5.6 Tutkimuksen luotettavuuden tarkastelu

Tutkimuksen luotettavuus heijastuu suoraan siitä, miten tutkija itse on ymmärtänyt tutkittavan asian. Ymmärtäminen on hyvin subjektiivista ja antaa tulkitamahdollisuuden tutkijalle omasta perspektiivistään. Ymmärretyn kirjaaminen auki mahdollisimman seikkaperäisesti onkin tässä kohtaa hyvin oleellista. (Sarajärvi & Tuomi, 2002, 70–71). Olen pyrkinyt luotettavuuden tarkasteluun tässä tutkimuksessa kuvaamalla seikkaperäisesti tutkimuksen tapahtumakulkua. Oma kokemus tutkittavasta kohteesta on edesauttanut ymmärtämään ja sen myötä analysoimaan tuloksia.

Oman opinnäytetyöni raportointiin auttavat tekemäni havainnot ja muistiinpanot matkan varrelta sekä asian pitkäaikainen reflektointi. Tutkimusaihe oli itselleni hyvin läheinen ja suuren kiinnostuksen kohde, ja se auttoi kokonaisvaltaisesti opinnäytetyön tekemiseen. Tarkka marssijärjestys, hyvä litterointi edesauttaa tarkkuutta ja sen myötä vahvistaa myös reabiliteettia sekä validiteettia. Koska opinnäytetyöni pohjana on hanke, jonka tarkoituksena ja tavoitteena oli palvella Lapinjärven kunnan asukkaiden verkostoitumista, oli tuloksilla yhteiskunnallisesti tärkeä merkitys kestäväälle kehitykselle. Tutkimustuloksia voi käyttää Lapinjärvellä ja muillakin pienemmillä paikkakunnilla kun mietitään maaseudun kehittämistä asukkaiden ja mahdollisten maallemuuttajien kannalta.

Luotettavuutta prosessoidaan useimmiten validiteetin, eli sitä miten hyvin tutkittavan asian kyvykkyys vastaa tutkimuksen tarkoituspää tai reliabiliteetin, eli että eri metodein on saavutettu sama tutkimustulos (Hirsjärvi, Remes, & Sajavaara 2007, 231). Luotettavuuden arvioinnissa lähtökohtana on aina tutkimustyön laatu ja sen myötä uskottavuus ja hyödyllisyys jatkotutkimuksia ajatellen. Luotettavuus toteutui tutkimuksessani mm. siten, että satunnainen otanta varmisti validiteetin, haastattelukohteita ei tunnettu ja näin objektiivisuus säilyi myös, mikä on tärkeä osa haastattelua tehdessä. Kohdensin haas-

tateltavat tarkasti, alle viisi vuotta Lapinjärven, kunnassa asuneisiin kuntalaisiin.

Tässä tutkimuksessa pyrin luotettavuuden arviointiin koko prosessin ajan ja hyväksikäyttäen tekemiäni muistiinpanoja matkan varrelta. Havainnot, dokumentointi ja reflektointi asian tiimoilta edesauttavat kokonaisuuden säilyttämisen ja vastaamaan tutkimusongelmaan työn edetessä sekä johdonmukaisuuden säilymisen. Koska kysymyksessä on teemahaastattelu, koen haastavana omassa tutkimuksessani sen, että osaan olla haastattelutilanteessa objektiivinen ja virhetulkinnoilta välttyttäisiin. Koska olen työstänyt opinnäytetyöni aihetta vuosia, täytyy huomioni olla tarkassa referoinnissa niin, että lukijat ymmärtävät kokonaisuuden.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Ihmisen tarve verkostoitumiselle on osa ihmisluontoa ja onnistuakseen tarvitsevat he kaikilta osapuolilta sitoutumista yhteiseen asiaan, niin eettisesti kuin moraalisestikin. Eettinen toiminta on edellytyksenä tasavertaisuudelle, oikeudenmukaisuudelle, itsemääräämisoikeudelle sekä muille vahvoille arvoille. (Möttönen ja Niemelä, 2005, 210.)

Empiirisen aineiston perusteella tehty tutkimus osoittaa tarpeen verkostojen ja verkostoitumisen muodostumiselle ihmisillä, jotka ovat toisiinsa sitoutuneita individualisteja. Verkosto saatetaan siis ymmärtää yksikkönä, joita tietyt siteet yhdistävät. (Jokivuori 2005, 339.)

Tässä tutkimuksessa haastattelemani miehet ja naiset kokivat maalla asumisen mielekkääksi sekä elämänarvoja tukevaksi ratkaisuksi. Kaikki haastateltavat kertoivat mielellään omista kokemuksistaan, ajatuksistaan ja elämänarvoistaan. Kutsuin haastateltavia tutkimukseeni sosiaalisen median kautta, sähköpostitse sekä kertomalla julkisesti kyseessä olevasta tutkimuksesta eri tilaisuuksissa. Tilaisuuksia järjestettiin osana ”Lähellä on tilaa – Hjärterum” -hankkeen markkinointia, joihin kutsuttiin kuntalaisia kuuntelemaan ja ideoimaan hankkeen tarkoitusta.

Kaikki haastatteluihin osallistuneet olivat asuneet Lapinjärven kunnassa alle viisi vuotta ja olivat muuttaneet työn, sukulaisten tai elämänkumppanin perässä maaseudulle, joko yksin tai perheenä. Tämän tutkimuksen tulokset raportoidaan teema-alueiden mukaisesti. Tutkimukseeni osallistui 8 haastateltavaa, viisi naista ja kolme miestä.

6.1 Miten Lapinjärvelle viimeisen viiden vuoden aikana muuttaneiden ihmisten sosiaalinen verkostoituminen on toteutunut?

Haastateltavista kolmella ei ollut aikaisempaa verkostoa Lapinjärvellä, sillä he muuttivat työn perässä. He olivat verkostoituneet työn kautta ja saaneet apua arjen tarpeisiin. Työn perässä muuttaneista haastateltavista yhdeltä puuttui ystävyysuhteet. Kaksi muuta kokivat työn tuoman verkostoitumisen hyväksi ja sen tuoma sosiaalinen kanssakäyminen oli heille riittävä.

Viisi haastateltavaa oli verkostoitunut ennen Lapinjärvelle muuttoa joko elämänkumppanin kautta tai sukulaisten välityksellä. He kokivat verkostojen kuitenkin olleen suhteellisen suppeita ja he olisivat kaivanneet enemmän sosiaalista kanssakäymistä. Kaksi heistä koki kuitenkin suppean verkostoitumisen riittäväksi.

Kaikki haastateltavat kokivat tarvitsevansa verkostoitumista. Yksi vastanneista ei kokenut tarvitsevansa sitä Lapinjärvellä, sillä hän on perheineen muuttamassa pois kunnasta. Hän olisi kuitenkin aiemmin kaivannut verkostoitumista ja uusia ihmiskontakteja pääsemättä kuitenkaan tavoitteeseen:

”Mä yritin oikeesti, mä yritin ettii mun ikäsii ihmisii ja mä vaan en löytänyt ketää”

Kolme haastateltavista koki verkostoitumisen tärkeäksi työn kautta tai sen takia ja neljä koki tarvitsevansa verkostoitumista sosiaalisen kanssakäymisen tarpeellisuuden kannalta.

Kaikki haastateltavat luettelivat erilaisia edesauttavia tekijöitä verkostoitumiselle. Pääsisältö vastaukselle oli kuitenkin omatoimisuus ja uskaltautuminen ”*torpasta ulos*”:

”Kylhän se on se klassinen et pitää tulla puoliväliin vastaan tai mennä jopa perille asti et ei kukaan verkostoidu jos jää sinne tai no voi jos oikein aktiivisesti mainostetaan mut kukaan ei periaatteessa tuu kotoa hakemaan”

Verkostoitumista edesauttaviksi tekijöiksi mainittiin useasti lapset ja koirat. Kaikki haastateltavat nostivat esiin verkostoitumisen luonnollisuuden ja vaivattomuuden lasten ja koirien välityksellä:

”Lapsi on ku koira, kaikki lapsen omistajat tutustuu niinku koiranki omistajat helposti mut emmä tiedä jos ois ihminen jolla ei ois lasta esimerkiksi miten sit tutustuis et mä en tiedä mitää muuta sellasta miten mä voisin muuten ku ehkä kaupassa tai kirjastossa”

Arjesta selviytyminen nousi verkostoitumisen tärkeimmäksi elementiksi tässä tutkimuksessa. Kaksi vastaajista koki verkostoitumisen tärkeänä ja välttämättömänä työn kannalta sillä sosiaaliset kontaktit edesauttavat työmahdollisuuksia. Työn koettiin auttavan verkostoitumisessa:

”Jos on työyhteisö niin se auttaa tietenkin ja sen kautta tulee kontakteja että mä oon tavannu yhden ihmisen joka on sitte verkottanu mut”

Molemmat heistä kokivat työn ja perheen tuovan tarvittavan verkostoitumisen, eivätkä he kokeneet tarvitsevansa henkilökohtaista verkostoitumista, uusia ystäviä. He eivät kuitenkaan poissulkeneet sitäkään vaihtoehtoa, mutta uusien ystävien tarvetta ei haastateltavilla esiintynyt.

Kaikki viisi haastatteluun osallistunutta naista kokivat verkostoitumisen erittäin tärkeänä osana oman viihtyvyyden kannalta. Heille sosiaalinen kanssakäyminen oli elinehto ja viihtyvyyden mittari:

”Tämmönen sosiaalinen ihminen niin totta kai sitä haluaa siis kavereita ja saa ittelte muutaki elämää kuin se pelkkä oma lapsi ja mies”

Verkostoitumista estäviä tekijöitä nimettiin persoonallisuus, halu sekä maantieteellinen sijainti. Haastateltavat hämmästelivät kysymystä ja pohdiskelivat omia vastauksiaan. Kolme vastaajista pohti ihmisten arkuutta tilanteissa lähestyä toisia ihmisiä.

”Jos ihminen on temperamentiltaan tai peruspersoonallisuudeltaan semmonen ettei koe niinku mukavaks vaikka lähestyä vieraita ihmisiä tai että on haastavaa tai että on vähän ujo tai muuta niin se on kyllä tekijä joka on tosi haastava ja se on mun mielestä nimenomaan se yksi asia minkä takia tavallaan toisen puolen aktiivisuudessa et se olis tosi tärkeetä että on ihmisiä jotka ottaa kontaktia niinku just jos uusii muuttajia koska vaikka on kuinka aktiivinen niin silti se ei välttämättä ole kovin helppoa lähteä ja tulla mukaan”

Yhdellä vastaajista oli selvä näkemys siitä, että verkostoitumiselle ja sosiaaliselle kanssakäymiselle ei ollut mitään estettä.

”Lapinjärvellä on hyvin luontevaa porukkaa”.

Kaksi vastaajista kokivat maantieteelliset etäisyydet ja vähäisen asukasmäärään esteenä verkostoitumiselle. Perusteluina oli, haasteellisuus löytää toisia jotka jakavat samat elämänarvot, harrasteet ja kiinnostuksen kohteet.

Vastaajat perustelivat vastaustaan haasteellisuutena löytää kuntalaisia, joilla olisi samanlaiset elämänarvot, harrasteet ja kiinnostuksen kohteet. Yksi vastaajista halusi nostaa esille yleisen kiireen.

6.2 Millainen merkitys verkostoitumisella on Lapinjärvelle viimeisen viiden vuoden aikana muuttaneiden asumisviihtyvyydelle ja paikkakuntaan juurtumiselle?

Kaikki haastateltavat kokivat verkostoitumisen olevan tärkeä osa uuteen asuinympäristöön sopeutumisessa. Kukin haastateltava koki kuitenkin verkostoitumisen eri näkökulmasta ja suhteessa omiin tarpeisiin. Toiset hakivat ”*jokapäivän tuttuja*”, toiset hakivat työmahdollisuuksia ja toiset, ystävyysuhteita. Jokaisella haastateltavalla oli siis erilaiset intressit verkostoitumiseen, mutta yhteinen tekijä haastateltaville oli verkostoitumisen tärkeys ja elinehto arjesta selviytymiseen:

”Mä en vois ajatella että mä asuisin täällä pitkään jos tavallaan sitä sosiaalista ympäristöä ja verkostoa ei olis, hulluksi siinä tulis”

”Kun muutti tänne kylälle ja näki et ihmiset tunsivat toisensa, nii sit tunsivat olonsa tosi ulkopuoliseksi ja yksinäiseksi”

”Mun mielestä on ihan mahtavaa et täällä ku ajaa vaikka mihin tahansa ni kaikkivastaantulijat moikkaa vaikk ne ei ihan varmasti tiedä kuka mä oon ja se on tavallaan mun mielestä arkipäiväistä pientä sosiaalista kontaktia”

”Minä olen osa tätä ympäristöä ja sitoo tavallaan niinku vielä entisestään tulee semmonen olo et niinku tavallaan kuulun tänne”

Juurtuminen koettiin haastateltavien keskuudessa tunteeksi, joka syntyy ajan myötä. Kaksi vastaajista koki juurtumisen olevan tapahtumassa. He tunsivat kuuluvansa yhteisöön ja kokivat Lapinjärven kotinaan.

Kaksi vastaajista vierasti sanaa juurtuminen eikä kokenut juurtuvansa paikkaan vaan lähinnä ihmisiin. Yksi vastaajista ei ollut mielestään juurtunut lainkaan Lapinjärvelle. Kolme vastaajista koki juurtumisen mahdolliseksi ajankanssa, mutta eivät kokeneet juurtuneensa vielä Lapinjärvelle.

Yhteisöllisyys ja sen parantaminen koettiin haastateltavien keskuudessa oleellisenä ja tärkeänä asiana asumisviihtyvyyden, verkostoitumisen ja juurtumisen näkökulmasta. Kaksi haastateltavista toivoi uusille kuntaan muuttaneille yhteistä tilaisuutta, jossa tuotaisiin esiin palveluja ja mahdollistaisi näin verkosto-

jen luomisen. Kaikki vastaajat toivat esille yksilön oman vastuun kantamisen ja aktiivisuuden olevan avainasemassa verkostoitumisen ja asumisviihtyvyyden varmistamiseksi sekä parantamiseksi.

Kuntalaisten ja Lapinjärven kunnan toimihenkilöiden ja poliittisesti aktiivien vastuuta maallemuuttajien integroimiseen peräänkuulutti seitsemän haastateltavaa. Toivottiin enemmän harrastetoimintoja ja ”matalan kynnyksen tapahtumia”. Yksi haastateltavista toivoi aktiivisten yhdistysten ja kuntalaisten luovan strategisen suunnitelman, jotta maallemuuttajat tuntisivat olonsa turvalliseksi ja tervetulleiksi juuri Lapinjärvelle

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen menetelmän, eli teemahaastattelun voidaan katsoa vastanneen tutkimusongelmiin, sillä asetettuihin kysymyksiin saatiin vastaus.

Tutkimuskysymykseen ”Miten Lapinjärvelle viimeisen viiden vuoden aikana muuttaneiden ihmisten sosiaalinen verkostoituminen on toteutunut?”, selvisi haastateltavien vastauksista hyvin erilaisia ajatuksia, tarpeita ja kokemuksia. Kuitenkin yhtenäistä oli se, että jokainen haastateltava toivoi muutosta nykyiseen. He kaipasivat jotain enemmän verkostoitumisen suhteen, kuin olivat kokeneet saneensa.

Verkostojen riittävyteen haastateltavat vastasivat tarvitsevansa enemmän verkostoitumista, niin henkilökohtaisesti kuin työn takia. Kaikilla haastatteluihin osallistuvilla oli tarve verkostoitua sillä se oli yksi tärkeä tekijä asumisviihtyvyyden parantamisessa ja juurtumisen mahdollistamisessa.

Verkostoitumista edesauttavia tekijöitä mainittiin useita. Aktiivisuutta toivottiin niin kolmannelta sektorilta, virkamiehiltä kuten myös luottamushenkilöiltä. Kommunikaatiota eri muodoissa peräänkuulutettiin, sillä kaikki haastateltavat kokivat informaation puutteen Lapinjärven kunnan sisällä tapahtuvasta toiminnasta. Resurssien vähäisyys ei kuitenkaan selitä yhteistyöhön paneutumista, sillä Lapinjärvi on elinvoimainen kunta monine kolmannen sektorin toimijoi-

neen. Eri toimijoiden yhteistyö ei välttämättä tarkoita aineellisia lisäpanoksia vaan strukturoitua suunnittelua ja resurssien yhdistämistä. Tämän lisäksi toivottiin eri instanssien vastuun jakamista ja rajoja ylittävää yhteistyötä. Yhteistyö eri toimijoiden välillä, todetaan olevan tehokas ja tärkeä tekijä kun ollaan tietoisia tapahtuvasta toiminnasta ja omista vastuualueistaan. (Virtanen, 1999, 37.)

Verkostoitumista haittaavista tekijöistä mainittiin pääasiassa ihmisten oma aktiivisuus ja asioiden priorisointi. Lapsettomuus, eläimet tai muut ihmisiä yhdistävien tekijöiden puute nähtiin myös mahdollisena haittaavana tekijänä. Tämä kertoo sen tosiasian, että ihmiset tarvitsevat yhteisiä asioita tai intressejä, jotta verkostoituminen on mahdollista.

Tutkimuskysymykseen ”Millainen merkitys verkostoitumisella on Lapinjärvelle viimeisen viiden vuoden aikana muuttaneiden asumisviihtyvyydelle ja paikkakuntaan juurtumiselle?”, vastaukset jakaantuivat selvästi. Toiset haastateltavat kokivat juurtumisen jo tapahtuneen, kun toiset taas kokivat juurtumisen sanana hyvin voimakkaana, eivätkä kokeneet sitä joko tärkeänä tai eivät olleet juurtuneet Lapinjärven kuntaan. Juurtumiseen uuteen asuinympäristöön vaaditaan verkostoitumisen sekä asumisviihtyvyyden lisäksi tunnetilaa, että on kotonaan ja tuntee juurtumisen tärkeäksi omalle identiteetilleen.

Tässä tutkimuksessa nousi selvästi esille verkostoitumisen tarve asumisviihtyvyyden lisääjänä. Haastateltavat esittivät hyvin innokkaasti kehitysehdotuksia asumisviihtyvyyden lisäämiseksi omassa kotikunnassaan. Ehdotettiin verkostoitumista lisääviä toimenpiteitä, kuten harrastemahdollisuuksien lisäämistä, yhteisiä toiminnallisia tapaamisia, tapahtumia ja enemmän informaatiota erilaisista mahdollisuuksista omassa asuinympäristössään

Tässä tutkimuksessa nousi selvästi esiin myös ero naisten ja miesten vastusten välillä. Naisilla korostui suurempi tarve verkostoitua ja luoda sosiaaliset puitteet elämiseen ja olemiseen. Tämän toteuduttua on kotiutuminen tapahtunut hyvin. Miehet huomasivat haastattelun yhteydessä, että he eivät olleet pohtineet asioita usein jos ollenkaan.

Pienessä kunnassa maaseudulla verkostoituminen on elintärkeää ja jopa välttämättömyys voidakseen elää, olla ja viihtyä. Verkostojen löytäminen saattaa kuitenkin osoittautua haastavaksi, mikäli muuttaa uuteen asuinkuntaan ilman minkäänlaisia kontakteja. Verkostoituminen vaatii halua, avoimuutta, suunnitelmallisuutta, ylläpitoa ja yhteisöllisyyttä sekä vuorovaikutusta toteutuakseen.

8 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessi alkoi keväällä 2011, jolloin ystäväympyrä ry esitti hankesuunnitelman Silmu ry:lle. Tutkimuksen teko on osa hanketta nimeltä ”Lähellä on tilaa – Hjärterum”. Tutkimustyön prosessi on ollut ajallisesti pitkä ja on vaatinut oman kypsymisensä niin ajatusmaailmallisesti kuin konkreettisena tekemisenä lähteiden etsimisestä tuotoksen loppuun kirjoittamiseen.

Omien kokemusteni sekä Lapinjärven kuntalaisten esiin nostama tarve vaikuttivat tämän tutkimuksen aihevalintaan. Ihmisistä huolehtiminen ja heidän hyvinvoinnistaan välittäminen oli merkittävänä tekijänä ja eteenpäin vievänä voimana tässä tutkimuksessa. Oma opinnäytetyöni aihe oli muokkautunut vuosien saatossa ollessani aktiivisesti mukana kolmannen sektorin toiminnassa omassa kunnassani. Toiveenani oli saada aikaan tutkimus, joka pohjautuisi kuntalaisten omiin tarpeisiin ja tutkimuksen myötä ilmenneisiin epäkohtiin pystyä kolmannen sektorin vaikuttajana vastaamaan näihin. Omakohtainen kokemus tutkittavasta aiheesta vaikutti tutkimusongelmien priorisointiin ja teemojen valintaan. Tutkimusongelmiin sain sisällön analyysin avulla vastauksen, jota on syytä tarkastella niin kolmannen sektorin toimijoiden, virkamiesten kuin luottamusmiesten kesken. Verkostojen avulla halutaan löytää hyvä elämä, välittämiä sosiaalisia suhteita sekä luoda pohja tulevaisuudelle.

Verkostoituminen on yhteiskunnassamme välttämättömyys, joka edistää ihmisten sekä yhteiskunnan kehitystä sekä kehittämistä. Ilman verkostoitumista ihminen ei kykene elämään eikä yhteiskunta pysty kehittymään. Verkostojen avulla vahvistetaan yksilöitä ja hänen osaamistaan mahdollistetaan hyödynnettäväksi verkostoitumalla. Löydetään piilossa olevia resursseja, opitaan käyttämään hyväksi hiljaista tietoa, joka mahdollistaa kehityksen ja oppimisen.

Tämän opinnäytetyön tuloksia voidaan suoraan hyödyntää Lapinjärven kunnassa, jotta kestävä kehitys pienessä maalaiskunnassa saisi mahdollisuuden. Kestävällä kehityksellä viitataan ajatukseen eteenpäin menemisestä ja paremman huomisen puolesta, jolloin yhteiskunta pystyy hyödyntämään innovaation ja sen tuomat mahdollisuudet. Yhteistyötä tarvitaan tänään ja tulevaisuudessa, sillä palveluja keskitetään ja resursseja vähennetään. Palvelujen tarve ei kuitenkaan ole katoamassa, vaan päinvastoin. Hyvän ja kattavan palvelun merkitys korostuu. Olisikin tärkeää yhdessä miettiä eri toimijoiden kesken tulevaisuuden strategioita ja visioita siitä miten verkostoitumista ja asumisviihtyvyyttä voidaan lisätä. Mielestäni yhteinen tavoite edesauttaa toimintamallien syntymisessä ja uusien innovatiivisten ideoiden jatkumisen myös tulevaisuudessa.

Ennalta ajatteleman tutkimuksen kulku ei vastannut todellisuutta. Koin tämän hyvänä ja vahvistavana asiana, sillä objektiivisuuteni joutui tarkastelun kohteeksi ja sen myötä koko tutkimuksen laadullisuus. Opinnäytetyöprosessi on ollut opettavainen kokemus ja ammatillisen kasvun paikka. Tiedonhankinta on kehittynyt samoin myös analysointi ja referoiminen. Näitä taitoja tulen tarvitsemaan tulevaisuudessa niin ammatillisessa mielessä kuin itseni kehittämisen suhteen. Koska olen itse ollut suunnittelemassa hanketta ja ollut mukana toteuttamassa sitä, on tutkimusongelma jäsentynyt matkan varrella. Tutkimuskysymykset olen rakentanut kuntalaisten osoittamien tarpeiden mukaan.

LÄHTEET

- Aalto, I. & Kiljala, S. 2001. Toisin tehden. Uusia tuulia mielenterveystyöhön. Helsinki: Mielenterveyden keskusliitto.
- Aho, S. & Ilola, H. 2006. Toinen koti maalla? Kakkosasuminen ja maaseudun elinvoimaisuus. Rovaniemi: Lapin Yliopistopaino.
- Arnkil, T.-E., Seikkula, J. & Eriksson E. 2001. Avoimet dialogit ja ennakointi-dialogit. Sosiaaliset verkostot psykososiaalisessa työssä. Saatavissa: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/100190/012arnkil.pdf?sequence=1> [viitattu 18.1.2014].
- Gillham, B. 2000. The research interview. London: Continuum
- Helander, V. 1998. Kolmas sektori: Käsitteistä, ulottuvuuksista ja tulkinnoista. Helsinki: Gaudeamus.
- Hiltunen, L. 2013. Opinnäytteen aineiston hankinta. Graduryhmä. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa: www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/aineiston_hankinta2.pdf [viitattu 14.3.2013].
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Painos 15.-17. Helsinki: Tammi
- Jokivuori, P. 2005. Sosiaalisen pääoman kentät. Jyväskylä: Minerva Kustannus Oy.
- Kaipainen, J. 2011. Järjestöjen kilpailukyky maaseudun palvelutuotannossa. Kokkolan Yliopistokeskus Chydenius.
- Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kari, M & Markwort, J. 2004. Kolmas sektori EU:ssa ja eräissä Euroopan maissa. Saatavissa: www.jarjestohautomo-fi-bin.directo.fi/@Bin/6a0923551629270e7a48ced331069770/1395550435/application/pdf/413114/Kolmas%20sektori%20EUssa.pdf [viitattu 23.3.2014].

Kinnunen, A- L. 2008. Masentuneen ikäihmisen kokemuksia kotihoidolta saastaan tuesta ja avusta. Opinnäytetyö. Karelia. Saatavissa: www.karelia.fi/julkaisut/sahkoinenjulkaisu/Kinnunen_opinnaytetyo.pdf [viitattu 4.3.2013].

Koivisto, N., Lehikoinen, K., Pasanen, Willberg, R., Ruusuvirta, M., Saukkonen, P., Tolvanen, P., Veikkolainen, A.(2010) Kolmannella lähteellä. Hyvinvointipalveluja on kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön aloilta. Kokous julkaisuja 1.

Kuisma, J. & Peltonen, T. 2002. Kyläsuunnittelun opas. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Lapinjärven kunta. 2013. Lapinjärven kylät. Saatavissa: www.lapinjarvi.fi/fi/tietoa_sinulle/muuttajalle/asuminen/kylat [viitattu 3.7.2013].

Lave, J., & Wenger, E. 1998. Communities of Practice: Learning, Meaning, and Identity: Cambridge University Press. Saatavissa: www.infed.org/biblio/communities_of_practice.htm [viitattu 23.04.2013].

Maallemuutto.info.2014. Maallemuuton ja maaseutuasumisen asiantuntija. Saatavissa: http://www.maallemuutto.info/default.asp?kieli=246&id_sivu=85&alasisivu=85 [viitattu 28.2.2014].

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä. 2009. Maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma 2009–2013. Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi. Sastamala. Vammalan Kirjapaino Oy. Saatavissa:

http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/990/Kokonaisuohjelman_2009-2013_tiivistelma.pdf [viitattu 28.6.2013].

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä. 2009. Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi; Valtionneuvoston maaseutupoliittinen selonteko eduskunnalle. Sastamala: Vammalan Kirjapaino Oy.

Mikkola, L. 2009. Prologi. Puheviestinnän vuosikirja 2009. Sosiaalinen tuki työssä: Katsaus 2000-luvun tutkimuskirjallisuuteen. Saatavissa:

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/22824/Prologi2009_26-47_Mikkola.pdf?sequence=1 [viitattu 27.12.2013].

Möttönen, S & Niemelä, J. 2005. Kunta ja kolmas sektori. Yhteistyön uudet muodot. Jyväskylä: PS kustannus.

Pajula, E. 2013. Kolmas sektori käsitteenä. Kolmassektori.net-internetsivut. Saatavissa: www.kolmassektori.net/kolmas [viitattu 19.2.2013].

Pikkarainen, E. 2010. Tutkimusongelmat, hypoteesit ja muuttujat. Oulun Yliopisto. Saatavissa:

www.wiki oulu.fi/display/tuku1/3.+Tutkimusongelmat+hypoteesi+JA+MUUTTUJAT [viitattu 12.3.2013].

Pirnes, H. 2002. Verkostoylivoimaa. Vantaa: Tummanvuoren kirjapaino Oy.

RAY:n avustustoiminnanraportteja 14. Saatavissa:

www.ray.fi/sites/default/files/emmi_mediabank/RaYraportti14_Kolmas%20sektori%20EUssa.pdf [viitattu 19.02.2013].

Rifkin, J. 1997. Työn Loppu. WSOY: Porvoo.

Ruohomaa, M. 2008. Kunta muuttuvassa maailmassa. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2009. Menetelmäopetuksen tietovaranto KvaliMOTV. Kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja. Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston julkaisuja. Saatavissa: http://www.fsd.uta.fi/fi/julkaisut/motv_pdf/KvaliMOTV.pdf [viitattu 15.3.2013].

Saloranta, M. 2007. Asuinmaaseutu 2007-2010. Maaseudun kehittämissuunnitelma. Maaseutuasumisen yhteistyöryhmän julkaisuja 2/2007. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy.

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 1. – 2. painos. Helsinki: Tammi

Seikkula, Jaakko. 1994. Sosiaaliset verkostot. Ammattiauttajan voimavara kriiseissä. Helsinki: Kirjayhtymä.

Silvennoinen, M. 2008. Löydä aarteesi - verkostoidu! Hämeenlinna: Karisto Oy.

Sirkkala, R. 2005. Maaseudun palveluaukot ja kolmas sektori, Suomen kylätoiminta ry. Painokurki Oy

Suomisanakirja. 2013. Saatavissa: www.suomisanakirja.fi/lapinj%C3%A4rvi [viitattu 3.7.2013].

Tilastokeskus. 2013. Lapinjärvi – Lapträsk. Saatavissa: <http://tilastokeskus.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/407.html> [viitattu 1.7.2013].

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Varto, J.2005. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Saatavissa: www.arted.uiah.fi/synnyt/kirjat/var-to_laadullisen_tutkimuksen_metodologia.pdf [viitattu 6.4.2013].

Uusitalo, E. 1998. Elinvoimaa maaseudulle: miksi, kenelle ja miten? Maaseutupolitiikan perusteet. Helsinki: Otava.

Uusitalo, E. 2003. Maaseutu kansan vai hallinnon käsissä? Kunnallisalan kehittämissäätö. Vammala: Vammalan kirjapaino.

Valanta, J. 1999. Yhteisvoimin tulevaisuuteen - kuntien muuttuvat toimintatavat. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Viinikainen, T. & Puustinen, S. 2000. Kylä kaupungin kyljessä. Tutkimus maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksesta. Helsingin teknillinen korkeakoulu, Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus. Espoo: Otamedia Oy.

Virtanen, P. 1999. Verkostosta voimaa? Teoksessa Virtanen, P. Verkostoituva asiakastyö. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.

THL, Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet 2005 - 2013. Lapinjärven nettomuutto / 1000 asukasta 2003–2011. Saatavissa <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu/hakusivu/tulossivu/grafiikkasivu?eventGraph=41> [viitattu 2.7.2013].